

Sygn. akt I ACa 537/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jerzy Bess (spr.)

Sędziowie: SSA Kamil Grzesik

SSA Andrzej Żelazowski

Protokolant: Jakub Zieliński

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2023 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...)sp. z o.o. w K.

przeciwko Stowarzyszenie (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 24 stycznia 2022 r., sygn. akt I C 2716/21

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I ACa 537/22

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. (uprzednio: (...)sp. z o.o. w K.) w pozwie w postępowaniu upominawczym, skierowanym przeciwko Stowarzyszeniu (...) w W. wniosła o zasądzenie od pozwanego kwoty 122.832,76 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 29 października 2020 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm prawem przepisanych, wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się nakazu zapłaty do dnia zapłaty.

Na uzasadnienie swojego stanowiska strona powodowa wskazała, iż w strony w dniu 15 stycznia 2019 r. zawarły umowę nr (...) o świadczenie usług w postaci wynajmu pokoi hotelowych, powierzchni konferencyjnych, usług gastronomicznych, na potrzeby wydarzenia, który pozwany realizował w dniach 15-19 września 2020 r. Pomimo, że hotel nie otrzymał podpisanego dokumentu umowy niemal do ostatniej chwili wykonywał wszystkie prośby pozwanego dotyczące realizacji wydarzenia. Podpisaną umowę otrzymał dopiero w dniu 8 września 2020 r. Mailem z dnia 10 września 2020 r. prof. P. J. poinformował w imieniu pozwanego, że do wydarzenia nie dojdzie, powołując się

na rekomendacje Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2020 r. Podobnego maila w imieniu pozwanego wystosowała A. S., która potwierdziła, że wydarzenie odbędzie się w formie on-line. W odpowiedzi, dyrektor hotelu (...) pojmował o naliczeniu pełnej opłaty za zarezerwowane usługi. Odwołanie wydarzenia na kilka dni przed jego rozpoczęciem oznaczało, że hotel nie miał możliwości sprzedania centrum konferencyjnego, czy pokoi hotelowych innemu podmiotowi, ponosząc z tego tytułu wyraźną szkodę, z wyłącznej z winy pozwanego. Argumentowała, iż rekomendacja Ministra Zdrowia pozostaje bez znaczenia, gdyż nie jest to źródło prawa, co więcej hotel organizował w podobnym czasie inne wydarzenie dla podmiotu z rynku usług medycznych, który nie zrezygnował z wydarzenia. Dodatkowo, podpisanie w dniu 28 sierpnia 2020 r. aneksu do umowy utwierdziło hotel w przekonaniu, że wydarzenie jest niezagrożone. Strona powodowa zarzuciła, iż nie było także ustawowych przesłanek do rozwiązania umowy z powodu siły wyższej, bowiem zarówno w dniu odstąpienia od umowy, jak i w dniach kiedy miało odbyć się wydarzenie nie obowiązywały żadne bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa, które uniemożliwiłyby organizację konferencji.

Sąd Okręgowy w K., IX Wydział Gospodarczy w dniu 14 lipca 2021 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. akt (...), w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Strona pozwana Stowarzyszenie (...) z siedzibą w W. w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym zaskarżyła nakaz w całości oraz wniosła o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Strona pozwana przyznała, iż zawarła umowę ze stroną powodową na świadczenie usług hotelowych, jednocześnie zaznaczając, iż nigdy nie potwierdziła zawarcia aneksu nr (...) do umowy. Twierdziła, że nie doszło do zachowania skutecznej formy zawarcia aneksu, wobec niezłożenia ze strony pozwanego podpisów co najmniej dwóch pełnomocników łącznych, a prowadzący negocjacje Profesor J. nie był upoważniony do zmiany umowy i zawarcia aneksu. Strona pozwana powołała się na epidemię COVID-19 jako zdarzenie będące siłą wyższą. Podała, iż umowa nie została zrealizowana z przyczyn niezależnych od (...). Pomimo, że strony w umowie nie wymieniły wprost epidemii jako okoliczności uznawanej za siłę wyższą, strona pozwana zaznaczyła, że katalog zdarzeń określających, co strony umowy rozumieją pod pojęciem siły wyższej zawarty w § 10 jest katalogiem otwartym. Dodatkowo, strony umowy przewidziały wśród zdarzeń mających cechy siły wyższej „zarządzenie władz”, a do takich zdaniem strony pozwanej należy zalecenie Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2020 r., wystosowane m.in. do strony pozwanej. Po długotrwałych debatach osób decyzyjnych u pozwanego, dwa dni po wydaniu zalecenia, tj. w dniu 10 września 2020 r. i jednocześnie 4 dni przed ustalonym terminem Kongresu i realizacji umowy została podjęta decyzja o zmianie formy Kongresu i tym samym bezprzedmiotowości umowy. Strona pozwana argumentowała, iż zorganizowanie Kongresu w formie stacjonarnej i zrealizowanie umowy wywołałoby po stronie pozwanej negatywne skutki, w tym ryzyko narażenia wielu ludzi na utratę zdrowia lub życia. Ponadto, w ocenie strony pozwanej, żądanie powoda nie zasługuje na ochronę jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego z uwagi na fakt, iż:

- a. powód nie poniósł żadnych rzeczywistych kosztów w związku z zawarciem umowy;
- b. pomimo braku realizacji umowy, powód przyjął na poczet wykonania umowy zaliczkę w wysokości 408.672,84 zł, której nigdy nie zwrócił stronie pozwanej;
- c. powód, nie realizując umowy i zatrzymując otrzymaną zaliczkę, de facto wzbogacił się;
- d. pomimo zaistnienia siły wyższej powód nie wyraził chęci renegotjowania warunków umowy, pomimo zaproponowania mu w dobrej wierze korzystnych warunków dalszej współpracy;
- e. powód nie wykazał zrozumienia dla niezwykle trudnej sytuacji, biorąc pod uwagę dramatyczny i nieprzewidywalny w tamtym czasie rozwój epidemii COVID-19 w całym kraju.

Zarządzeniem z dnia 10 września 2021 r. sprawa została przekazana do rozpoznania I Wydziałowi Cywilnemu. Strony w dalszych pismach procesowych podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska.

Sąd Okręgowy w Krakowie zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 stycznia 2021 r. sygn. akt I C 2716/21:

I. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 120.866,76 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 29 października 2020 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części oddalił powództwo;

III. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11.559 zł tytułem kosztów procesu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Podstawa rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne:

(...)spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w dniu 15 stycznia 2019 r. zawarła ze Stowarzyszeniem (...) z siedzibą w W. umowę nr (...) o świadczenie usług w postaci wynajmu pokoi hotelowych, powierzchni konferencyjnych, usług gastronomicznych, na potrzeby organizacji imprezy pod nazwą (...) w terminie 15-19 września 2020 r.

[dowód: umowa o świadczenie usług nr (...) z dnia 15 stycznia 2019 r.,]

Strony ustaliły w umowie, że odwołanie wydarzenia na 14 dni przed jego rozpoczęciem wiązać się będzie z obciążeniem strony pozwanej pełną płatnością (§ 8 umowy). W § 10 umowy strony zastrzegły, że „siła wyższa” zwalnia obie strony, z odpowiedzialnością związanej z umową. „Siłę wyższą” miały stanowić: kataklizmy sił przyrody, wojny, strajki, lokauty, zarządzenia władz itp., których strony nie mogły przewidzieć i nie znały w chwili podpisania umowy.

[dowód: umowa o świadczenie usług nr (...) z dnia 15 stycznia 2019 r.,]

W dniu 28 sierpnia 2020 r. strony zawarły aneks do umowy, którego przedmiotem było świadczenie przez hotel, na rzecz organizatora jednolitej usługi o kompleksowym charakterze organizacji konferencji, w skład której wchodzi świadczenia składowe wymienione w załączniku Nr(...) do Aneksu do Umowy – załącznik ten zastępuje załącznik Nr(...) do Umowy Nr (...) z dnia 15 stycznia 2019 r. Do aneksu do umowy załączony jest również Załącznik Nr (...) do aneksu do umowy z dnia 28 sierpnia 2020 r. Aneks został podpisany przez Wiceprezesa Zarządu ds. Hotelu (...) (za hotel) oraz prof. dr hab. n. med. P. J. (za organizatora). Należność strony powodowej z tytułu umowy, przy uwzględnieniu aneksu, miała wynieść łącznie 529.539,60 zł.

[dowód: aneks z dnia 28 sierpnia 2020 r. do umowy Nr (...), k. 20-21, kosztorysy]

Strona powodowa wystawiła pięć faktur VAT na łączną kwotę 531.505,60 zł, doliczając do kwoty z kosztorysów kwotę 1966 zł z tytułu dodatkowych noclegów jednego z prelegentów.

[dowód: faktura nr (...) z dnia 28 marca 2019 r., k. 25; faktura nr (...) z dnia 11 maja 2019 r., k. 27; faktura nr (...) z dnia 23 czerwca 2020 r., k. 29; faktura nr (...) z dnia 16 września 2020 r., k. 31; faktura nr (...), k. 33]

Strona pozwana zapłaciła na rzecz strony powodowej tytułem wykonania umowy kwotę 408.672,84 zł.

[dowód: potwierdzenia płatności, k. 26, 28, 30, 32]

E-mailem z dnia 10 września 2020 r. prof. P. J. poinformował w imieniu strony pozwanej, że do wydarzenia nie dojdzie, powołując się na rekomendację Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2020 r.

E-mailem z dnia 17 września 2020 r. Biuro Organizacyjne Kongresu (...) potwierdziło decyzję Zarządu (...) o przeprowadzeniu wydarzenia w formie zdalnej, odwołując realizację w hotelu strony powodowej.

[dowód: wydruk korespondencji e-mail, k. 35-36; zeznania świadka Ł. S., k. 162-163]

Po wybuchu pandemii COVID-19 strony pozostawały ze sobą w kontakcie w związku z zaplanowanym Kongresem. Wymieniały się korespondencją e-mail, w której omawiały poszczególne elementy związane z Kongresem, dokonywały pewnych modyfikacji szczegółów związanych z ofertą hotelowo-gastronomiczną, m.in. dotyczących serwisu kawowego oraz wi-fi. W lipcu 2020 roku strony rozmawiały o kwestiach technicznych. Także w lipcu 2020 roku doszło do potwierdzenia ze strony pozwanej, że pomimo epidemii, wydarzenie odbędzie się. W sierpniu 2020 r. strony ustaliły harmonogramy sal oraz konkretne panele dyskusyjne. Wydarzenie miało mieć charakter hybrydowy. Na początku września 2020 r. strona powodowa otrzymała harmonogram wydarzeń w poszczególnych salach hotelowych i na tej podstawie został opracowany aneks do umowy. Strona pozwana potwierdziła poprawność aneksu.

[dowód: wydruk korespondencji e-mail stron, k. 41-55; zeznania świadka Ł. S., k. 162-163]

Ostatecznie kongres nie odbył się w hotelu powodowej spółki, ale w formule on-line.

[okoliczność bezsporna]

E-mailem z dnia 17 września 2020 r. strona powodowa poinformowała o obciążeniu strony pozwanej kwotą 100% wartości anulowanych świadczeń.

[dowód: wydruk e-mail z dnia 17 września 2020 r., k. 57]

Pismem z dnia 30 września 2020 r. strona powodowa wezwała stronę pozwaną do zapłaty kwoty 122.832,76 zł, w związku z rezygnacją z usług hotelowych objętych umową z dnia 15 stycznia 2019 r.

[dowód: wezwanie do zapłaty, k. 58]

Pismem z dnia 14 grudnia 2020 r. strona pozwana odpowiedziała, że nie uznaje roszczenia strony powodowej.

[dowód: pismo (...) z dnia 14 grudnia 2020 r., k. 59]

Poza okolicznościami, które zostały przez strony przyznane, istotne dla sprawy fakty sąd ustalił w oparciu o dokumenty przedłożone do akt sprawy, których autentyczność i wiarygodność nie budziła wątpliwości sądu i nie była skutecznie zakwestionowana przez żadną ze stron. Ustalenia stanu faktycznego poczyniono także na podstawie zeznań świadka Ł. S.. Zeznania te cechowała obiektywność, miały także odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym zebrany w sprawie. Istotą sporu była jednak ocena faktów w świetle umowy oraz obowiązujących przepisów.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy przedstawił m.in. następujące motywy swego rozstrzygnięcia:

Powództwo w przeważającej części było zasadne. W okolicznościach niniejszej sprawy strony zawarły umowę o świadczenie usług w postaci najmu pokoi hotelowych, powierzchni konferencyjnych, usług gastronomicznych, aneksowaną w dniu 28 sierpnia 2020 r. Ważność i skuteczność aneksu do umowy, jako podpisanego przez tylko jednego pełnomocnika, została zakwestionowana przez stronę pozwaną. Stosownie do treści umowy, jak i umocowania, za stronę pozwaną powinno działać dwóch pełnomocników łącznych w osobach prof. P. J. i prof. D. C.. Zgodnie z art. 103 § 1 k.c. jeżeli zawierający umowę jako pełnomocnik nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę, w której imieniu umowa została zawarta. W doktrynie i orzecznictwie wskazuje się, iż potwierdzenie umowy należy postrzegać jako oświadczenie woli mocodawcy. Jako oświadczenie woli, podlega ono wykładni w świetle kryteriów wskazanych w art. 65 § 1 k.c., a więc tak, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współzycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W realiach rozpoznawanej sprawy takim potwierdzeniem zawarcia aneksu było dokonanie częściowej płatności w dniu 8 września 2020 r. (k. 32), tj. już po jego zawarciu w powiązaniu z korespondencją e-mailową. Strona pozwana podniosła, iż był to błąd księgowości, jednak brak jest jakichkolwiek podstaw do zakwalifikowania działania w postaci dokonania przelewu na kwotę 116.231,11 zł na rachunek strony powodowej jako omyłkowego. Stosownie do treści art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Przepisowi

temu odpowiada treść art. 232 k.p.c., według którego strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. To na stronie pozwanej spoczywał ciężar wykazania, że rzeczywiście doszło do omyłki, poprzez przedłożenie np. stosownej dokumentacji księgowej. Pozwane Stowarzyszenie temu obowiązkowi nie sprostało, nie sposób zatem podzielić jego argumentacji w tym zakresie. Sąd ponadto miał na względzie całokształt okoliczności związanych z zawarciem przedmiotowej umowy, w tym w szczególności fakt, iż strony pozostawały ze sobą w stałym kontakcie poprzez m.in. prowadzenie korespondencji e-mail, omawiały poszczególne elementy umowy i dokonywały modyfikacji szczegółów co do samej jej realizacji, co wynika w sposób niebudzący wątpliwości m.in. z zeznań świadka Ł. S. i wydruków treści wiadomości e-mail. W świetle tak ustalonych okoliczności sąd doszedł do przekonania, że wykonanie przez księgowość strony pozwanej przelewu bankowego tytułem częściowej zapłaty wraz z towarzyszącą temu wiadomością e-mailową (k. 37-38) należało uznać za potwierdzenie zawarcia aneksu i przyjęcie, iż odnosi on skutki prawne.

Ponadto, strona pozwana podniosła zarzut, iż umowa nie mogła zostać zrealizowana z powodu siły wyższej, tj. pandemii COVID-19. W orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się, iż przez siłę wyższą należy uznać zdarzenia o charakterze zewnętrznym, niemożliwym do przewidzenia oraz niemożliwym do zapobieżenia. Niewątpliwie epidemia Covid-19 spełnia wszystkie te kryteria. Jednakże do zwolnienia się od odpowiedzialności kontraktowej konieczne jest wykazanie związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy stanem siły wyższej a brakiem możliwości wykonania zobowiązania. Strona pozwana, aby zwolnić się z obowiązku zapłaty musiała zatem wykazać rzeczywisty wpływ epidemii na brak możliwości wykonywania przez nią umowy, przedkładając na tę okoliczność stosowne dowody. Sąd, kierując się zasadami doświadczenia życiowego doszedł do przekonania, że w okolicznościach niniejszej sprawy jakkolwiek w dacie podpisania umowy, tj. w dniu 15 stycznia 2019 r. można było traktować epidemię w kategoriach siły wyższej, podpisanie aneksu końcem sierpnia 2020 r. gdy pandemia COVID-19 trwała już kilka miesięcy i jej istnienie było wiedzą powszechną, wyklucza przyjęcie zaistnienia siły wyższej, jako zdarzenia, którego nie można było przewidzieć.

Całość przeprowadzonego postępowania dowodowego doprowadziła sąd do przekonania, że strona powodowa wykazała zasadność dochodzonego roszczenia co do zasady. Zasadzeniu podlegała kwota 120.866,76 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 29 października 2020 r. do dnia zapłaty. Obowiązek zapłaty zaktualizował się we wskazanej dacie, od której strona pozwana pozostawała w opóźnieniu z zapłatą faktury nr (...), k. 33 akt (art. 481 § 1 kc). Sąd nie uwzględnił żądania w zakresie kwoty 1.966,00 zł, która miała wynikać z tytułu kosztów dodatkowego noclegu jednego z prelegentów kongresu profesora P. L. w dniach 16-19 września 2020 r., bowiem okoliczność ta nie wynikała z żadnego z zaoferowanych przez stronę powodową dokumentów, co uniemożliwiło sądowi zaklasyfikowanie tej kwoty jako objętej umową. W tej części powództwo podlegało oddaleniu (pkt II. sentencji wyroku).

Sąd nie dopatrył się w sprawie szczególnych okoliczności, usprawiedliwiających zastosowanie art. 5 k.c., o co wносиła strona pozwana. Przepis ten ma charakter wyjątkowy i nie powinien prowadzić do pozbawienia strony prawa podmiotowego. Poza tym powód nie bez racji wskazał, że w przypadku rezygnacji z organizacji imprezy o tak dużej skali - na kilka dni przed terminem - strona powodowa nie miała praktycznie szans wynajęcia pokoi i sal konferencyjnych innym podmiotom, co wiązało się z wymierną stratą finansową.

Wobec faktu, iż strona powodowa uległa jedynie w niewielkiej części żądania, sąd orzekł w pkt III. sentencji wyroku na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. i zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 11.559 zł, na które złożyły się: kwota 6.142 tytułem uiszczonej opłaty sądowej od pozwu, wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego w kwocie 5.400 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015 poz. 1804 z późn. zm.) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Pozwany apelacją zaskarżył niniejszy wyrok w części, tj.: w części tj. w zakresie pkt 1 i III wyroku, zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania mogące mieć wpływ na wynik sprawy, tj.:

1) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną, tj. niezgodną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w postaci korespondencji e-mail stron, zeznań świadka Ł. S. oraz przelewu Pozwanego z dnia 8.09.2020r. na kwotę 116.231,11 zł i w efekcie błędne przyjęcie, że Pozwany potwierdził akceptację aneksu nr (...) z dnia 28 marca 2020r. (...) do umowy o świadczenie usług zakwaterowania i wynajmu powierzchni konferencyjnej z dnia 15 stycznia 2019r. (...), w sytuacji gdy z tego materiału dowodowego nie wynika potwierdzenie Aneksu przez Pozwanego,

2) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i brak oceny dowodu w postaci zaleceń Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2020 r. skierowanych do Pozwanego (...), które skutkowały koniecznością odwołania przez Pozwanego kongresu zaplanowanego w hotelu Powoda, a także w efekcie błędne ustalenie stanu faktycznego i pominięcie wpływu jaki Zalecenia miały na Pozwanego będącego stowarzyszeniem skupiającym praktycznie środowisko wiodących lekarzy kardiologów, w sytuacji gdy ocena tego dowodu powinna prowadzić do wniosku, że Pozwany został zmuszony do odwołania kongresu Pozwanego w wersji stacjonarnej będącego podstawą zawarcia Umowy;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1) art. 103 § 1 k.c. poprzez jego błędną interpretację i przyjęcie, że Pozwany potwierdził zawarcie Aneksu, w sytuacji gdy w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym, do takiego potwierdzenia nigdy nie doszło;

2) art. 65 § 2 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie polegające na dokonaniu niewłaściwej wykładni oświadczeń woli stron zawartych w § 10 Umowy i przyjęcie, że przykładowy katalog okoliczności traktowanych przez strony jako zdarzenia „siły wyższej” nie obejmuje Zaleceń, w sytuacji, gdy Zalecenia pozostawały w ścisłym związku z epidemią COVID-19, którą Sąd uznał za zdarzenie „siły wyższej” i poprzez brak uznania Zaleceń za zdarzenie podobne do wymienionych w tym katalogu „zarządzeń władz” jako przypadku „siły wyższej”, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego uznania, że nie ziszczyły się przesłanki „siły wyższej” i Pozwany powinien ponosić odpowiedzialność za niewykonanie Umowy;

3) art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy z uwagi na uznanie, że okoliczności te nie mają charakteru wyjątkowego, w sytuacji, gdy zachodzą wszelkie przesłanki do uznania, że żądanie Powoda objęte pozwem jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i jako takie stanowi nadużycie prawa podmiotowego Powoda względem Pozwanego;

W oparciu o powyższe zarzuty na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. pozwany wniósł o:

1) zmianę Wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa także w zaskarżonej części oraz zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, według norm przepisanych,

a ewentualnie na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

2) uchylene Wyroku w' zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi 1 instancji do ponownego rozpoznania oraz pozostawienie Sądowi 1 instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, o których zasądzenie według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Na wstępie wskazać trzeba, że Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji i poczynione na ich podstawie rozważania prawne, uznając je za własne. Tym samym - co do zasady - brak jest podstaw do uwzględnienia apelacji pozwanego, z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do podniesionego w apelacji pozwanego zarzutu naruszenia prawa procesowego, koncentrującego się one na szeroko rozbudowanej argumentacji naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. oraz łączącego się z tym zarzutem, zarzutem błędu w ustaleniach faktycznych, poprzez naruszenie obowiązku wszechstronnego rozważenia całości materiału dowodowego i dokonanie ustaleń faktycznych jedynie na podstawie dowodów korzystnych dla jednej z stron, z pominięciem korzystnych dla drugiej strony.

W tym kontekście należy wskazać, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego podnosi się, iż „dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie można poprzestać na stwierdzeniu, że dokonane ustalenia faktyczne są wadliwe, odnosząc się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Niezbędne jest wskazanie przyczyn, które dyskwalifikują postępowanie sądu w zakresie ustaleń. Skarżący powinien zwłaszcza wskazać, jakie kryteria oceny zostały naruszone przez sąd przy analizie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im taką moc przyznając” (zob. postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, Lex nr 52753; wyrok SN z dnia 6 lipca 2005 r., III CK 3/05, Lex nr 180925). Ponadto Sąd Najwyższy wielokrotnie w swoim orzecznictwie wskazywał, że „jeżeli wnioski wyprowadzone przez sąd orzekający z zebranego materiału dowodowego są logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, ocena tego sądu nie narusza przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i musi się ostać, choćby z materiału tego dawały się wysnuć również wnioski odmienne. Tylko wówczas, gdy brakuje logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych związków przyczynowo-skutkowych, przeprowadzona przez sąd orzekający ocena dowodów może być skutecznie podważona” (Zob. m.in. wyrok SN z 7.10.2005 r., IV CK 122/05, LEX nr 187124).

Należy zatem stwierdzić, iż skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c. wymaga nie polemiki, lecz wskazania, że Sąd ten uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd doniosłości (wadze) poszczególnych dowodów, ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu pierwszej instancji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w apelacji zarzuty pozwanego naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., w tym także błędu w ustaleniach faktycznych pozwanego, nie mają żadnego merytorycznego uzasadnienia, a jedynie charakter polemiki z oceną dokonaną przez Sąd I instancji.

W tym kontekście powód w odpowiedzi na apelację zasadnie zauważa co do omyłkowej rzekomo płatności, że faktura na kwotę 116.231,11 zł. została wystawiona na poczet rozliczenia dodatkowego zamówienia sal konferencyjnych. Pierwotnie w Umowie głównej, hotel przewidywał 4 progi płatności (3 przed terminem wydarzenia i 10% płatność po terminie jego realizacji). W momencie podpisania aneksu nr (...) i aktualizacji załącznika nr(...) oraz potwierdzenia ostatecznego brzmienia załącznika nr (...), wystawiona została faktura, potwierdzająca jego zawarcie. Uiszczenie przez pozwaną kwoty z tej faktury, było dla powoda jednoznacznym potwierdzeniem skutecznego zawarcia także aneksu nr (...). Wystawienie faktury w kwocie 116.231,11 zł. zostało wcześniej ustalone między stronami. Tym samym nie sposób mówić tu o przypadkowej fakturze i omyłkowej zapłacie, zwłaszcza że — jak słusznie zauważył Sąd I instancji — pozwana w żaden sposób nie udowodniła tego twierdzenia.

Tym samym trudno także zakwestionować stanowisko i argumentację powoda, że z tych samych względów nie ma pozwany racji co do naruszenia przez Sąd I instancji art. 103 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem, „jeżeli zawierający umowę jako pełnomocnik nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę, w której imieniu umowa powstała zawarta”. Jak podkreślił chociażby Sąd Apelacyjny w Łodzi „Dorozumiane potwierdzenie może się więc wyrażać w przystąpieniu przez rzekomego mocodawcę do wykonania umowy, o ile ten wiedział o jej zawarciu w jego imieniu przez rzekomego pełnomocnika” — Wyrok Sądu

Apelacyjny w Łodzi z dnia 4.09.2013 r. III AUa 1759/12. Nie ulega wątpliwości, że pozwany wiedział o zawarciu aneksu, a dokonanie płatności w oparciu o ów aneks jest najlepszym dowodem na potwierdzenie skuteczności jego zawarcia.

Ponieważ żaden przepis k.c. nie zastrzega dla potwierdzenia przez mocodawcę czynności fałszywego pełnomocnika wymogu zachowania określonej formy, potwierdzenie może być dokonane w formie dowolnej (np. ustnie, a nawet w sposób dorozumiany; tak trafnie Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 23.05.2014, I ACa 1793/13, Legalis) nawet, jeśli potwierdzana czynność wymaga zachowania formy szczególnej.

W sytuacji gdy oświadczenia woli złożyła tylko część z pełnomocników łącznych (także gdy któryś z nich dokonał czynności prawnej, twierdząc, że jest umocowany do jej dokonania samodzielnie), należy uznać to za działanie *falsus procuratoris*. (Komentarz do art. 107 KC red. Gutowski 2021, wyd. 3/L. Moskwa/P. Moskwa, Legalis). Pozwany bezspornie dokonał potwierdzenia zawarcia aneksu, zarówno poprzez dokonanie płatności, ale także poprzez ciągłe prowadzenie rozmów i ustaleń, do ostatniego dnia przed odwołaniem konferencji.

Trafnie też powód podniósł, że nie zasługują na uwzględnienie zarzuty dotyczące siły wyższej, która najzwyczajniej nie miała miejsca. Jak słusznie podkreślił Sąd I instancji, w dniu zawarcia aneksu pandemia COVID-19 nie była już wydarzeniem nagłym i nie do przewidzenia. Po drugie, siła wyższa musi uniemożliwiać przynajmniej jednej ze stron wykonanie swojego zobowiązania.

Powód zobowiązany był do wynajęcia stronie pozwanej w terminie 15-19.09.2020 r., pokoi hotelowych, centrum konferencyjnego i sal konferencyjnych, zaś pozwana - do zapłaty ustalonej ceny. Bez wątpienia COVID-19 nie uniemożliwiał pozwanej zapłaty, zaś strona powodowa nie była ograniczona w zorganizowaniu wydarzenia, ani z prawnego ani z faktycznego punktu widzenia. Pandemia nie uniemożliwiała też gościom pozwanego udziału w konferencji, aczkolwiek nie ma to znaczenia dla sprawy, bo jest to okoliczność leżąca całkowicie po stronie pozwanej, czy uczestnicy chcieli czy też nie chcieli przyjechać na konferencję. Od dnia 8.08.2020 r. do dnia 9.10.2020 r. obowiązywało Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7.08.2020 r., w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1356). W dniu rezygnacji z wydarzenia (10.09.2020 r.) ww. rozporządzenie wskazywało powiaty oznaczone kolorem żółtym i czerwonym, w których obowiązywały określone ograniczenia, m. in. zakaz organizowania kongresów i konferencji. Nie (było tam jednak powiatu (...)), podobnie jak w dniach kiedy wydarzenie miało się odbyć. Zgodnie z § 7 ust. 5 rozporządzenia, możliwe było też prowadzenie usług hotelarskich, za wyjątkiem organizowania dyskotek i klubów nocnych. Obligatoryjne było zapewnienie uczestnikom 1,5 m. na osobę i zajmowania co drugiego miejsca. Hotel bez problemu był w stanie wymogi te spełnić.

Na aprobatę zasługuje także argumentacja powoda co do naruszenia art. 5 k.c., że należy wyjść od tego, iż zgodnie z art. 473 § 1 k.c. „Dłużnik może przez umowę przyjąć odpowiedzialność za niewykonanie lub za nienależyte wykonanie zobowiązania z powodu oznaczonych okoliczności, za które na mocy ustawy odpowiedzialności nie ponosi”. W niniejszej sprawie pozwany taką odpowiedzialność przyjął, opartą na zasadzie ryzyka, że jeżeli zrezygnuje z wydarzenia na 14 dni przed jego datą (lub później), poniesie pełne koszty przewidziane w umowie, bez prawa do żadnych potrąceń, czy bez konieczności wykazywania przez powoda precyzyjnie wyliczonej szkody. Zapis taki, jak już wspomniano, wynikał z chęci uniknięcia zbędnych sporów o wysokość rzeczywiście poniesionej szkody, o możliwość lub brak możliwości wynajęcia danej powierzchni w tym samym czasie podmiotowi, który zapłaciłby podobną stawkę itp. Dla hotelu stanowiłoby to konieczność toczenia wieloletnich sporów sądowych, w których przewijałyby się kolejne opinie biegłych. Stąd wprowadzony został zapis, ustanawiający sztywne, zryczałtowane odszkodowanie, co jednak istotne, dłużnik nie był tu postawiony w beznadziejnym położeniu, albowiem jedynie rezygnacja z wydarzenia tuż przed datą jego rozpoczęcia, obliżowała go do pełnej płatności. § 8 umowy obniżał bowiem wysokość odszkodowania, w zależności od terminu rezygnacji. Pozwany, będący przedsiębiorcą, w pełni akceptował te warunki, gdyż w hotelarstwie są to standardowe zapisy i żaden hotel nie może sobie pozwolić na ich brak (zwłaszcza w relacjach z przedsiębiorcami). W związku z tym, zarzucanie Sądowi naruszenie art. 5 k.c. jest pełnym nieporozumieniem, sprowadzałoby się to *de facto* do rozwiązania przez Sąd stosunku prawnego łączącego strony, w oparciu o art. 5 k.c., mimo braku zajścia

nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 357¹ k.c. Nie można zatem uznać, że powód, dochodząc swojego roszczenia wynikającego wprost z umowy, nadużywa swojego prawa. Co więcej, doktryna wprost wskazuje, że art. 5 k.c. może być uzupełnieniem innych zarzutów, ale nie może być samodzielną podstawą uchylenia zobowiązania. W niniejszej sprawie nic takiego nie ma Zaś miejsca, a strona pozwana nic podniosła żadnych zarzutów związanych z treścią art. 5 k.c. na etapie postępowania przed Sądem I instancji, więc tym bardziej nie sposób czynić Sądowi zarzutu z jego niezastosowania.

Tak więc powód zasadnie w podsumowaniu swego stanowiska wyrażonego w odpowiedzi na apelację podniósł, że hotel dostosował się do wszelkich wymogów i życzeń pozwanego, nie tylko ponosząc w tym względzie koszty, ale miał pełne prawo oczekiwać realizacji z tego tytułu wynagrodzenia. Odwołanie eventu na kilka dni przed jego rozpoczęciem oznaczało, że hotel nie miał możliwości sprzedania centrum konferencyjnego czy pokoi hotelowych innemu podmiotowi, ponosząc z tego tytułu wyraźną szkodę, wyłącznie z winy pozwanego. Rekomendacja Ministra Zdrowia pozostaje bez znaczenia, gdyż nie jest to źródło prawa. Podpisanie w dniu 28.08.2020 r. aneksu do umowy oraz przekazanie podpisanej umowy na kilka dni przed eventem, utwierdziło hotel w przekonaniu, że wydarzenie jest niezagrażone. Zarzuty apelacji zmierzają jedynie do podważenia poprawności procesu myślowego Sądu orzekającego w I instancji. Pozwany zarzucając szeroko naruszenie art. 233 k.p.c. nie wskazał ani razu na czym to naruszenie miałyby polegać, a jedynie przedstawia swoją ocenę stanu faktycznego, co nie uzasadnia zarzutu naruszenia tego przepisu.

Dlatego też Sąd Apelacyjny, uznając apelację za bezzasadną, orzekł jak w pkt 1 sentencji na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach o kosztach postępowania apelacyjnego pomiędzy stronami orzeczono jak w pkt 2 sentencji według zasady odpowiedzialności za wynik postępowania określonej w art. 98 § 1 k.p.c., w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., a co do wysokości odnośnie zwrotu kosztów zastępstwa, zgodnie z stawkami określonym w § 2 pkt 6 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 05.11.2015 r. poz. 1804; zm. Dz.U. z 12.10.2016 r. poz. 1667)